

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

10. An regularis in casu justæ appellationis possit, omisso medio, non appellare ad Provinciale[m], seu ad Generale[m], sed ad Romanum Pontificem? Et notatur, quod licet aliquæ religiones habeant ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

dicere non potest, non tenetur cum socio, quia surdus est. Idem dicendum est de surdastro, qui non tenetur dicere cum socio, quia esset magnum grauen socij, & præcepta humana non obligant cum tanto onere. Ita ex Suarez, & Filiucio docet Rocafill. ubi supra n. 3. 16. quibus adde Trullench. in Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 7. dub. 28. num. 9.

RESOL. VIII.

An Generales Religionum possint aduocare ad se causas pendentes coram inferioribus Prælati? Ex p. 6. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 35.

§. 1. Negatiuè respondet Portel. in dubiis Regularium, verb. Prælati potestas, n. 8. cui adde nouissime Leonem Zambellum, in Repertorio Morali, verb. Prælati, n. 34. ubi sic ait: Prælati maior non potest aduocare suo Tribunali causam quam incepit Prælati inferior in prima instantia, nisi fuisset interposita appellatio talis grauaminis quod sufficeret pro huiusmodi aduocatione. Sint ergo Prælati cauti, & recordentur doctrinæ S. Concilij Tridentini sess. 24. c. 10. nec se ingerant in causis spectantibus ad immediatos Superiores, sed si cognoscant necessitatem, ad summum assignent Collegam, qui vna cum Prouinciali causam expediat. Ita Zambellus.

2. Aliqui verò affirmatiuè sententiæ adherent seculis constitutionibus in contrarium ex voto Obedientiæ quo omnes Generali Ordinis obstringuntur, & ideo ratione maioris obligationis, & subiectionis subditorum possunt hanc facultatem exercere aduocando ad se causas. Hinc asserunt quod voluntas Prælati inferioris subiectioni voluntati Superioris ratione voti Obedientiæ, vt notat Suarez n. 22. loci citati vnde non potest esse efficacis contra voluntatem Superioris; imo nec iusta, quia ratione voti ex iustitia obligatur se conformare cum voluntate Superioris. Ergo non potest Prælati inferior velle prosequi causam coram se pendente, nisi cum consensu Superioris, & si vellet iniuste vellet: ergo ob huiusmodi subordinationem, & dependentiam est in potestate Generalis, quod Prælati inferior prosequatur causam ad se pendente, vel non prosequatur: nam sicut est in potestate ipsius voluntas inferioris Prælati, ita etiam omneius, & iurisdictioni ipsius; cum hæc sequantur voluntatem, & ideo aduocando ad se causam, facit actum suæ potestatis. Verum hæc ratio parum vrgeret apud Portel, & Zambellum, nam concederent Generales habere omnimodam iurisdictionem in subditos, sed regulatam, & restrictam secundum Canones, sed Concilium Tridentinum, nouissime satis declarat, primas instantias tractandas esse ante locorum Ordinarios. Ergo Respondendum est igitur tenendo opinionem affirmatiuam, posse Generales aduocare ad se causas pendentes non solum ex supradicta ratione potestatis in subditos, sed quia illud Decretum Concilij nihil innouat quoad Regulares, vt ex Sacra Congregatione, & ex Aldrette, & Riccio obseruat, & docet Nouarius in nouo iure Pontificio concl. 34. n. 12. vnde patet responsio ad principium ex quo negatiuam sententiam tenuit Portel, & Zambellus. Verum affirmatiuam sententiam in praxi nisi ex vrgentissima causa, & quasi coacti Generales minime admittant.

RESOL. IX.

An Generales possint eximere subditum ab obedientia Prioris, Rectoris, Prepositi, vel Prouincialis? Et an Generalis non possit dispensare in penam positam à Prælati inferiori sine consensu prædicti Prælati inferioris?

Et quid si dictus inferior Prælati obisset, vel vacasset? Ex p. 9. tract. 9. & Misc. 4. Ref. 38.

§. 1. Affirmatiuè sententiæ adheret Pellizzarius in Man. Reg. tom. 1. tr. 4. sect. 6. n. 167. ex Suarez; quia Prælati inferior pendet in suo esse à Superiore; ergo & in iurisdictione, & consequenter in quantitate, seu amplitudine iurisdictionis: cum quia inferior Prælati est subditus Superiori; ergo si Superior præcipiat, vt in hac, aut illa re non se intromittat, teneatur ei obedire, supponendo in eo præcepto nullam reperiri turpitudinem; sicque etiam Prælati poterit ei limitare potestatem: Tum denique quia Prælati vniuersalis potest inmediate præcipere omnibus subditis; ergo & potest eis prohibere, ne in hac, aut illa re obediunt inferioribus Prælati: ergo etiam hoc pacto poterit limitare facultatem illorum, cum eius potentia, & voluntas sit efficacior. Verum tamen est, quod non sine graui causa talis exemptio concedi debet; aliàs concessio erit illicita, quamuis valida. Ita Pellizzarius.

2. Sed negatiuè sententia mihi placet, quam præter Sylvestrum, Mirandam, Peregrinum, Rodriquez, & Lezanam à Pellizzario citatos, tenet doctus Bordonus in consil. Reg. tom. 2. resol. 80. n. 49. quia, ait ille, sicut ipsemet subditus hoc præscribere non potest, cap. Sicut nobis 17. de Regul. cap. cum non liceat, de præscript. Ita neque Superior huius occasionem dare non potest. Aliam rationem adducit Portel, in dub. Regular. ver. Generalis, n. 3; & Leandrus à Murcia in qq. Regul. cap. 4. super cap. 8. Reg. n. 6. ubi sic ait: [No puede el General eximir algún Frayle de la iurisdiction ordinaria de su Prouincial, d de su Guardian, d Prelado local, por que se seguiria manifesta contradiccion moral, y que fuesse subdito y no lo fuesse, y gran confusio y causa de pleytos.] Ita ille quibus adde Peyrinum ad Consil. 5. Inq. 11. num. 6. Vnde apparet hanc sententiam esse communem inter Doctores; fateor tamen posse Generalem facere aliquam gratiam alicui subdito, vt v. g. non comedat ad matutinum, vel non comedat in Refectorio; aut non legat in mensa, & similibus.

3. Notandum tamen est hic obiter cum eodem Leandro, quod Generales Religionum [no pueden dispensar en la pena impuesta por el Prelado inferior, v. g. por el Prouincial, como se collige del Concilio Tridentino en la Session 24. de reformatione, en el cap. 1. sin consentimiento del mismo Prelado inferior, salvo si el Prelado, que puso la pena fuesse ya muerto, d huuiesse vacado, que en tal caso podria el General dispensar; y tambien lo podria hazer, si el mismo caso llegasse a el, d se debouiesse por via de apelacion.] Ita ille.

Sup. contentio in hoc §. in rom. 3. tit. 2. Ref. 45.

RESOL. X.

An Regularis in casu iusta appellationis possit, omisso medio, non appellare ad Prouincialem, seu ad Generalem?

heralem, sed ad Romanum Pontificem?
Et notatur, quod licet aliquæ Religiones habeant priuilegia Summi Pontificis interdicens Religiosis appellare, tamen intelligenda sunt eo modo, quo ius commune dicit. Religiosis appellationem denegat, secus quando grauant eos limites transgrediendo, &c.
 Ex p. 3. tr. 2. Ref. 54.

§. 1. **N**egatiue respondet Duardus in *expof. Bul. Cæn. lib. 2. can. 9. q. 37. num. 8.* Spatarius in *praxi tract. 10. p. 4. cap. 1. num. 3.* Peyrinus de *Religiosis subdito tom. 1. quæst. 1. cap. 20.* & alij penes ipsos, & hanc sententiam nouiffimè etiam docet Ioan. de Sancta Maria in *Tribun. Relig. tract. 5. c. 10. §. 1. numero 3.* in fine, vbi sic asserit. [La appellation no se ha de hazer por causas liuianas, fino pocas vezes, y quando la qualidad del negocio lo demandare, y hauiendo primero hecho recurfo a les Prelados de la orden, y no hauiendo les defagrauiado, ò favorecido, y lo mismo que se ha dicho del Papa, se entiende tambien del Nuncio Apostolico.] Ita ille, & hoc stante quadam declaratione Cardinalium, & Decreto Clem. VIII.

2. Non reticebo tamen, contrarium docere Remigium Scotia in *opusc. de inualiditate Professionis dub. 25. & 26.* qui facit mentionem Decreti Clem. VIII. Idem etiam docet Laurentius Portel. in *dub. Regul. verb. Appellare, num. 3.* vbi sic asserit. Congregatio Cardinalium declarauit modum appellandi hunc esse seruandum, vt scilicet à Guardiano appelleretur ad Prouincialem, ab hoc ad Generalem, ab hoc ad Protectorem Cardinalem, ab hoc ad Papam. At his non obstantibus, potest Religiosus omiffis illis medijs, statim ad Papam seu Nuncium appellare, vt praxis obferuat. Ita Portel.

3. Notandum etiam cum Sanchez in *summ. tom. 2. lib. 6. cap. 8. num. 10.* & alijs, quod licet aliquæ Religiones habeant priuilegia summi Pontificis interdicens Religiosis appellare, tamen intelligenda sunt eo modo, quo ius commune appellationem dicitis Religiosis denegat, nempe quando Prælati corrigentes, seu punientes subditum, non excedunt limites religiofe disciplinæ, tunc enim minimè grauant, secus quando grauant eos, limites prætergrediendo, nec valet dicere, quod priuilegia aliquid ultra ius commune operari debent, c. *Abbate, de verb. significat.* Nam respondetur aliquando nihil nouum continere, sed maioris expressiois gratia, concedi, vt probat idem Sanchez. *de matrim. lib. 2. disp. 37. n. vlt. ad vltim.*

4. Non reticebo tamen Sanchez in loco citato sua summæ putare etiam dicta priuilegia hoc amplius continere, vt subitus non possit appellare, nisi excessus Prælatorum manifestus sit, quia pax & simplicitas, & obedientia Religiosorum hoc postulat.

RESOL. XI.

An Religiosi possint recurrere ad Superiores supremos sine inferiorum Prælatorum licentia ad ornatum Concilij Tridentini sess. 25. c. 4. de Regular.
Et explanatur, quod licet Ordinarius iustè possit capere talem Regularem per suum territorium transeuntem, iuxta tenorem prædicti Concilij, non tamen iustè desinere, si fidem faceret, se grauatam appellasse, &c.
 Ex p. 3. tr. 2. Ref. 56.

§. 1. **V**erba Concilij sunt hæc. Ne liceat Regularibus à suis Conuentibus exire, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi aut vocati fuerint; Qui verò sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit, ad Ordinarius locorum, tanquam desertor sui instituti, puniatur. Ita Concilium, quæ verba non sunt intelligenda de adeunte Superiorem ex graui causa, vt si à Superiore monasterij nimium fuerit grauatus, & iniquè vexatus; sed Concilium solum vetat, ne quis Religiosus possit exire à Monasterio sine licentia Superioris, etiam vt adeat Superiorem, non autem vetat, ne grauatius grauetur per viam iusti grauaminis, & appellationis iustæ, verbo, vel facto interpretata, possit adire superiorem ad conquerendum de illo. Vnde arbitror, quod licet Ordinarius iustè possit capere talem Regularem per suum territorium transeuntem, iuxta tenorem prædicti Concilij, non tamen iustè retinere, nec punire, si fidem faceret se grauatam appellasse, vel de grauamine protestatum iter arripuisse ad Superiorem, & idèd licentiam scriptam non deferre, quia noluit eam dare Prælati, à quo appellauit, vel iustè petit petere, quia ob appellationem, vel licentiæ petitionem, in carcerem iniustè coniectus fuisse, & quia in tali casu non tenetur Religiosus petere licentiam, non enim consensus petendus est ab eo, qui vexat iniquè, vel de cuius culpa corrigenda, & emendanda curatur: nec enim verisimile est voluisse Concilium punire actus licitos, vt non possit iusta de causa recurri ad Superiorem. Et hæc omnia desumpta sunt à Sanctædulo *tr. de Apostas. cap. 3. dub. 1. n. 11.* que ipse desumpsit à Nauarro *comm. 2. de Regul. n. 61. & commen. 3. n. 51.* ab Azorio *tom. 1. lib. 12. cap. 11. quæst. 7.* Sayro in *claus. lib. 12. cap. 17. num. 40.* & Rodriguez *tom. 1. quæst. 29. art. 2. & quæst. 30. art. 4.* Claudam hanc resolutionem cum verbis Emanuelis Sæ *verb. Religio, n. 71.* sic asserentis; Non obstat Concilium Tridentinum ei qui fugit, nimis fauente Superiore.

RESOL. XII.

An in iudicijs Regularium nomina testium sint reuocanda?
 Ex p. 11. tr. 3. & Misc. 3. Ref. 7.

§. 1. **H**ic casus fuit his diebus agitus in sacra Congregatione deputata super negotijs Episcoporum & Regularium, & de illo interrogatus respondi, quod licet aliqui Doctores videantur negatiue respondere, tamen intelligendi sunt quando non agitur de re graui. Dico igitur culpæ differentiã attendendam esse; nam in leuioribus culpis in quibus nullum reo imminet periculum consideratione dignum, prudenter facit Superior, qui denunciatorum, & testium nomina occultat, id enim maximè conducit ad animorum tranquillitatem, & pacem inter Religiosos conseruandam, & è contrario iustè vereri potest, rixas & odia in Religiosis permiciem fore excitanda.

2. At verò in grauioribus criminibus, de quibus nos agimus, in quibus de punitione publica agitur, & Religiosus periclitatur, constat diligenter verum oportere inuestigari, & idèd testium nomina aperienda, & maximè vbi ab externo Religiosus accusaretur, & nomina testium in his causis publicari debere in Sacra Minorum Religione esse constitutum tradit Emanuel Rodriguez, *2. tom. quæst. 3. artic. 1. in fine, & quæst. 15. artic. 1. in fin.* quod si præ-